

Benjamin (Ben) Jacob van Dam is geboren in 1930. Hij was de zoon van Aalje Meier van Dam (1894-1958) en Aletta Philips (1904-1978). Ze trouwden 22 september 1929 in Doetinchem. Ben had een jonger broertje Jacob. Hij kwam uit een familie van veehandelaren. Zowel opa van Dam als zijn vader Aalje handelden in koeien en paarden.

In 1925 wordt in Groningen Groep 6, de Joodse Idunagroep opgericht. Het was de eerste Joodse Scoutinggroep die zich bij de NPV aansloot. Aaltje van der Woude werd hier in 1932 Akela. Elie Cohen, haar latere echtgenoot en arts, was hopman van deze groep. In 1932 doet de groep mee aan het Wassenaarsche kamp, waar scouts uit heel Europa aan deelnemen. Omstreeks 1933 was in Groningen een tweede Joodse groep actief. Dit was Mee-Avdoet le-Cheroet (Van Knechtschap naar vrijheid), een Zionistische afsplitsing van de Idunagroep. Aaltje en Elie sloten zich hierbij aan. In 1935 viert de Idunagroep met dan 40 leden haar 10-jarig bestaan. Wilhem Cohen is dan welpenleider. Wilmina Kats werd na 1935 Akela bij de horde. Voor de oorlog was Ben welp bij deze joodse Scoutinggroep.

Na de Duitse inval wordt het voor joden steeds moeilijker. Aalje van Dam zoekt voor zijn familie een uitweg en ontmoet Jan Huitzing, een kerkgenoot van Binne Roorda. Deze adviseert hem om in geval van nood bij Binne om hulp te vragen. Voor de oorlog woonde het gezin Roorda in Oudeschip waar Binne Hoofd van een gereformeerd schooltje was. Nadat de school werd opgeheven ging het gezin Roorda in maart 1940 in Groningen aan de Ernst

Casimirlaan 4a wonen. De kinderen Roorda gaan daar naar de middelbare school. Omdat het gezin voor de oorlog in Oudeschip en Winsum woonde, kenden ze veel boeren. Dit bleek een goede voorbereiding op de voedselvoorziening in de onderduiktijd. Op 3 oktober 1942 vond er een razzia plaats in Groningen. Aletta en haar man Aalje Meier van Dam en hun twee kinderen Benjamin en Jacob doken onder bij Binne Roorda.

Later kwamen daar de moeder van Aletta, Zelma Philips-Stoppelman, de ouders van Aalje, Benjamin van Dam en Geertje van Dam-Lazarus met hun nicht en verzorgster Rosa Lazarus, bij. De acht Joodse onderduikers hadden geen voedselbonnen, maar zoon Gerrit fietste met plezier naar boer Havinga, Wigboldus, Wiersma of anderen. Daar kocht of haalde hij aardappels, vlees, zuivel en wat er nog meer beschikbaar was. Door alle contacten met boeren was er altijd voldoende voedsel.

In de nacht van 6 op 7 februari 1945 kwam een einde aan twee en een half jaar onderduiken bij 'meneer Roorda'. Kort nadat de Duitsers aanbelden, zat Ben met zijn familie in de schuilplaats. De joodse familie zat achter een boekenkast, onder het schuine dak in de voorste slaapkamer van het huis. Ze zaten daar erg krap, maar kregen frisse lucht door het gat van een weggehaalde steen. *'Ik zat helemaal opgerold om zo weinig mogelijk plaats in te nemen. Ik had geen idee hoe lang we daar zaten. Een eeuwigheid natuurlijk.'* Ze hebben meneer Roorda opgepakt. Niemand was meer veilig. De onderduikers werden niet gevonden, maar Binne werd gearresteerd. Via ooggetuigen werd duidelijk dat zijn verblijfplaatsen waren: Huis van Bewaring in Groningen – concentratiekamp Neuengamme – kamp Sandbostel, waar hij aan uitputting stierf.

Na de oorlog studeerde Ben diergeneeskunde in Utrecht. Hij trouwde met Leona (Lilly) Klinger op 15 januari 1961 in Den Haag. Ze emigreerden naar Israël. Ben overleed daar op 16 oktober 2022.

Voor het huis werd een struikelsteen neergelegd en Binne kreeg postuum van Yad Vashem de erkenning als Rechtvaardige onder de Volkeren.

Meer informatie

[T.O.P.-groep, een Joodse padvindergroep in Den Haag \(1932-1941, 1945- ca. 1950\) – Joods Erfgoed Den Haag](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 21 maa 1930 - Art. 60 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 26 aug 1932 - Art. 107 | Delpher](#)

[Centraal blad voor Israëlieten in Nederland » 04 jan 1935 - Art. 47 | Delpher](#)

[Nieuwsblad van het Noorden » 20 apr 1936 - Art. 304 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 04 nov 1938 - Art. 134 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 30 dec 1960 - Art. 76 | Delpher](#)

[Drijfveren | Nieuws](#)

[Aalje Meijer van Dam \(1894-1958\) - Find a Grave-gedenkplek](#)

[Aalje Meijer van Dam \(1894-1958\) » Stamboom De Levie » Genealogy Online \(genealogieonline.nl\)](#)

[Gezin Overzicht: Dam, Benjamin Jacob van \(maxvandam.info\)](#)

[Overlijden Aalje Meijer van Dam op 1 april 1958 te Groningen » Open Archieven](#)

[Aalje Meijer van Dam \(1894 - 1958\) - Genealogy \(geni.com\)](#)

[Onderduik \(joodsmonument.nl\)](#)

[Binne Roorda - Wikipedia](#)

[Binne Roorda | Oorlogsgravenstichting](#)

[Roorda Binne \(yadvashem.org\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.